

ชื่อหลักสูตร การปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง

หลักสูตร ๔๐ ชั่วโมง

กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม (ชั้นเรียนวิชาชีพ)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ความเป็นมา

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบันมีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชน ตลอดจนกำหนดภารกิจที่จะยกระดับการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพ และขีดความสามารถให้กับประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง โดยเน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพต่างๆ มุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ประชาชนมีรายได้มั่นคง มั่งคั่ง และมีงานทำอย่างยั่งยืน มีความสามารถเชิงการแข่งขันทั้งในระดับภูมิภาคอาเซียน และระดับสากล ซึ่งจะเป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในรูปแบบใหม่ที่สร้างความมั่นคงให้แก่ประชาชนและประเทศชาติ

สภาพสังคมปัจจุบัน มนุษย์เราได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้ไปอย่างรวดเร็ว และไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นทุกมุมโลก มนุษย์จึงประสบปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย โดยเฉพาะด้านการดำรงชีวิต และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน นอกจากนี้จะมีการประกอบอาชีพเพื่อเป็นการเลี้ยงตัวเองและครอบครัวแล้ว ยังมีสิ่งที่ถือว่าเป็นภาระหนัก คืออาหารเพื่อบริโภคประจำวันจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์เราจะต้องสร้างขึ้นหรือมาทดแทนโดยวิธีการต่างๆ เพื่อการอยู่รอด

กศน.อำเภอ จึงได้จัดทำหลักสูตรการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้ท้องถิ่นและหน่วยงานในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม เป็นการสร้างรายได้ ลดรายจ่ายในครัวเรือนและการขยายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนต่างๆ ควบคู่กับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไปพร้อมกับการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม และมุ่งเน้นให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่ม และสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน

หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ มีหลักการดังนี้

๑.เป็นหลักสูตรด้านเกษตรกรรม ที่มีความยืดหยุ่น ทั้งด้านหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เน้นบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่างๆ ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพภูมิประเทศและทำเลที่ตั้ง ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตของคนในพื้นที่

๒.การจัดการศึกษาการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง มุ่งเน้นให้ผู้ไม่มีอาชีพหรือผู้มีอาชีพแล้ว และต้องการพัฒนาอาชีพของตนเองให้มีความมั่นคง โดยการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างถ่วงถ่วงเท่าเทียมกัน

๓.ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

๔.ส่งเสริมให้มีการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุดมุ่งหมาย

1. กลุ่มเป้าหมายสามารถประกอบอาชีพและสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับตนเอง
2. กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การบริหารจัดการในอาชีพ
3. กลุ่มเป้าหมายตัดสินใจประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพตนเอง ชุมชน และสังคม

กลุ่มเป้าหมาย

นักศึกษาและประชาชนทั่วไป

ระยะเวลาเรียน

หลักสูตรชั้นเรียนวิชาชีพ วิชาการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง ใช้เวลาเรียนทั้งหมด

จำนวน ๔๐ ชั่วโมง

ภาคทฤษฎี ๑๐ ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ ๓๐ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

1. ช่องทางการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง จำนวน ๙ ชั่วโมง
  - 1.1 ความสำคัญในการประกอบอาชีพการปลูกพืช – ผักปลอดสารพิษ
  - 1.2 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง
    - 1.2.1 การลงทุน และแหล่งทุน
    - 1.2.2 ความต้องการของตลาด
    - 1.2.3 หลักการตลาด
    - 1.2.4 กรรมวิธี
  - 1.3 แหล่งเรียนรู้
  - 1.4 ทิศทางการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง
    - 1.4.1 ความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ
    - 1.4.2 ความคุ้มค่าในการลงทุน
    - 1.4.3 ความต้องการด้านการตลาด
2. ทักษะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง จำนวน ๒๑ ชั่วโมง
  - 2.1 ขั้นตอนเตรียมการประกอบอาชีพ การปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง
    - 2.1.1 สถานที่ พื้นที่
    - 2.1.2 การคัดเลือกสายพันธุ์
    - 2.1.3 การเตรียมพื้นที่สำหรับเพาะปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง
  - 2.2 ขั้นตอนฝึกทักษะการประกอบอาชีพ การปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง
    - 2.2.1 การเพาะปลูก
    - 2.2.2 การดูแลบำรุงรักษา/การใส่ปุ๋ย
    - 2.2.3 การเก็บเกี่ยวผลผลิต
  - 2.3 ขั้นตอนการดูแลรักษาเพื่อบริโภคหรือจำหน่าย

๓. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง
จำนวน ๑๐ ชั่วโมง

๓.๑ การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง

๓.๑.๑ การดูแลรักษา การควบคุมคุณภาพพืชผัก

๓.๑.๒ การลดต้นทุนในการผลิตพืชผัก

๓.๒ การจัดการการตลาด

๓.๒.๑ การทำฐานข้อมูลลูกค้าที่ใช้บริการ คู่แข่ง

๓.๒.๒ การโฆษณาประชาสัมพันธ์

๓.๒.๓ การส่งเสริมการขายและการบริการ

๓.๓ การจัดการความเสี่ยง

๓.๓.๑ การวิเคราะห์ศักยภาพในการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่

พอเพียง

๑) ค่าใช้จ่าย

๒) ผลกำไร

๓) คู่แข่ง

๔) วิธีการลดต้นทุน

๓.๓.๒ การแก้ปัญหาความเสี่ยงในการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่

พอเพียง

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตร การปลูกพืช – ผักปลอดสารพิษ

เรื่อง	จุดประสงค์	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑ ช่องทางการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง	๑.๑ บอกความสำคัญของการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง ๑.๒ บอกความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง ได้แก่การลงทุน ความต้องการของตลาด หลักการตลาด กรรมวิธีการผลิต	๑.๑ ความสำคัญในการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง ๑.๒ การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง ๑.๒.๑ การลงทุน และแหล่งทุน ๑.๒.๒ ความต้องการของตลาด ๑.๒.๓ หลักการตลาด ๑.๒.๔ กรรมวิธี ๑.๓ แหล่งเรียนรู้ ๑.๔ ทิศทางการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง ๑.๔.๑ ความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ ๑.๔.๒ ความคุ้มค่าในการลงทุน ๑.๔.๓ ความต้องการด้านการตลาด	๑.๑ ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สถานประกอบการ สื่อของจริง สื่อบุคคลในชุมชน ๑.๒ ศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้การปลูกพืช – ผักปลอดสารพิษในชุมชน ๑.๓ ครู ผู้เรียน ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับทิศทางการประกอบอาชีพปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง ในรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเอง	๓	๖
๒. ทักษะการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง	๒.๑ เตรียมการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง - สถานที่ พื้นที่ - การคัดเลือกสายพันธุ์ - การเตรียมพื้นที่สำหรับเพาะปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง ๒.๒ ฝึกทักษะการประกอบอาชีพ การปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง	๒.๑ ขั้นตอนเตรียมการประกอบอาชีพ การปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง ๒.๑.๑ สถานที่ พื้นที่ ๒.๑.๒ การคัดเลือกสายพันธุ์ ๒.๑.๓ การเตรียมพื้นที่สำหรับเพาะปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง ๒.๒ ขั้นตอนฝึกทักษะการประกอบอาชีพ การปลูกผัก	๒.๑ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง ๒.๒ อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้การปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง ๒.๓ ดำเนินการเรียนรู้และฝึกทักษะตามหลักสูตร ๒.๔ จัดบันทึกผลการเรียนรู้	๔	๑๗

เรื่อง	จุดประสงค์	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
	- การเพาะปลูก - การดูแลบำรุงรักษา/การใส่ปุ๋ย - การเก็บเกี่ยวผลผลิต ๒.๓ ดูแลรักษาเพื่อบริโภคหรือจำหน่าย	ปลอดภัยเพื่อชีวิตที่พอเพียง ๒.๒.๑ การเพาะปลูก ๒.๒.๒ การดูแลบำรุงรักษา/การใส่ปุ๋ย ๒.๒.๓ การเก็บเกี่ยวผลผลิต ๒.๓ ขั้นตอนการดูแลรักษาเพื่อบริโภค	๒.๕ดำเนินการวัดผลประเมินผลตามที่หลักสูตรกำหนด		
๓ การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษเพื่อชีวิตที่พอเพียง	๓.๑ บริหารจัดการในการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง -ดูแลรักษา การควบคุมคุณภาพพืชผัก -ลดต้นทุนในการผลิตพืชผัก ๓.๒ จัดการการตลาด - ทำฐานข้อมูลลูกค้าที่ใช้บริการ คู่แข่ง - โฆษณาประชาสัมพันธ์ - ส่งเสริมการขายและการบริการ ๓.๓ จัดการความเสี่ยง ๓.๓.๑ วิเคราะห์ศักยภาพในการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง ๓.๓.๒ แก้ปัญหาความเสี่ยงในการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง	๓.๑ การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง ๓.๑.๑การดูแลรักษา การควบคุมคุณภาพพืชผัก ๓.๑.๒ การลดต้นทุนในการผลิตพืชผัก ๓.๒ การจัดการการตลาด ๓.๒.๑ การทำฐานข้อมูลลูกค้าที่ใช้บริการ คู่แข่ง ๓.๒.๒ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ ๓.๒.๓ การส่งเสริมการขายและการบริการ ๓.๓ การจัดการความเสี่ยง ๓.๓.๑ การวิเคราะห์ศักยภาพในการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง ๑) ค่าใช้จ่าย ๒) ผลกำไร ๓) คู่แข่ง ๔) วิธีการลดต้นทุน ๓.๓.๒ การแก้ปัญหาความเสี่ยงในการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อชีวิตที่พอเพียง	๓.๑ การบริหารจัดการในการ จัดให้ผู้เรียน ๓.๑.๑ ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ๓.๑.๒ กำหนดและควบคุมคุณภาพผลผลิตที่ต้องการ ๓.๑.๓ ศึกษาการตลาด ต้นทุนการผลิตแต่คุณภาพคงเดิม ๓.๑.๔ ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และมีแนวทางในการจัดการความเสี่ยง ๓.๒ การจัดการการตลาด ๓.๒.๑ ศึกษาข้อมูลการตลาด และวิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชน ๓.๒.๒ กำหนดทิศทางเป้าหมายกลยุทธ์ และแผนการตลาด ๓.๒.๓ การส่งเสริมการขาย การกระจายสินค้า	๓	๗

การจัดกระบวนการเรียนรู้

๑. ศึกษาจากเอกสารและภูมิปัญญา
๒. ศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้
๓. แลกเปลี่ยนเรียนรู้
๔. ฝึกปฏิบัติจริง

สื่อการเรียนรู้

๑. สื่อเอกสาร
  - ๑.๑ เอกสารประกอบการเรียนรู้
  - ๑.๒ ใบงาน
  - ๑.๓ ใบความรู้
๒. ภูมิปัญญา
๓. สถานประกอบการ

การวัดและประเมินผลการเรียน

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
๒. การประเมินผลงานระหว่างระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้

จบหลักสูตร

การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๓. มีผลงานที่มีคุณภาพ

เอกสารหลักฐานการศึกษา

๑. หลักฐานการประเมิน
๒. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
๓. วุฒิบัตร ออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไป เทียบโอนผลการเรียนรู้ออกจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษาที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น